

UCHWAŁA NR XXIII/449/16

RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 6 kwietnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015” za 2015 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.2015.1515 z późn. zm.) w wykonaniu uchwały nr XI/172/11 Rady Miasta Katowice z dnia 22 czerwca 2011 roku w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015.

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2015 roku „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2015”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2011 - 2015
ZA 2015 ROK**

Spis treści

Priorytet 1 Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb i instytucji w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	3
Priorytet 2 Pomoc rodzinie z problemem przemocy w rodzinie	4
Priorytet 3 Ochrona ofiar przemocy domowej	7
Priorytet 4 Podnoszenie świadomości społecznej i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie	9
Priorytet 5 Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy	11

Priorytet 1 Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb i instytucji w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w skład, którego wchodzi przedstawiciele służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany w związku z wejściem w życie nowelizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010 roku nakładającej na gminy tworzenie zespołu jako podstawowego elementu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 154/2011 z dnia 1 kwietnia 2011 roku. 29 kwietnia 2011 roku odbyło się pierwsze posiedzenie Zespołu inaugurujące jego działalność. W 2014 roku nastąpiła zmiana kadencji Zespołu i jego nowy skład został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta nr 2002/2014 z dnia 25 marca 2014 roku (z późn. zm.).
- W skład Zespołu wchodzi obecnie **23** osoby - przedstawiciele: Urzędu Miasta, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Prokuratury, Sądu (kuratorzy), Oświaty, Ochrony Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacji pozarządowych.

Celem Zespołu jest:

- Organizowanie, integrowanie i koordynowanie działań służb, instytucji, organizacji i specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Katowice.
- Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar.
- Wdrożenie i nadzór nad realizacją interwencyjnej procedury „Niebieskie Karty” oraz pracą Grup Roboczych zajmujących się planowaniem i realizacją pomocy rodzinom z problemem przemocy.

Zadanie 2: Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2015 roku zorganizowano **4** spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego celem opracowywania zasad realizacji zadań określonych w niniejszym programie.

Zadanie 3: Wdrożenie interdyscyplinarnej formuły pracy na poziomie operacyjnym – powołanie Grup Roboczych do pracy z indywidualnym przypadkiem i nadzór nad realizacją ich zadań.

Realizacja Zadania:

- Funkcjonuje **10** Grup Roboczych w dzielnicach miasta z siedzibą w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej Nr 1-10, w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład stałej Grupy Roboczej wchodzi Koordynatorzy ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W związku ze zwiększającą się liczbą wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” od 2013 roku powołanych jest **20** Koordynatorów, po dwóch w każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej Nr 1-10. Koordynatorzy są równocześnie członkami Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W 2015 roku odbyły się **2 183** spotkania Grup Roboczych. W ich skład wchodzi: dzielnicowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, specjaliści w dziedzinie przemocy w rodzinie zaangażowani bezpośrednio w pomoc konkretnej rodzinie.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

Zadanie 4: Wypracowywanie modelu współpracy w zakresie procedury „Niebieskie Karty” dla Policji, pomocy społecznej, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i służby zdrowia i koordynacja działań w ramach procedury.

Realizacja Zadania:

- W celu usprawnienia współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na bieżąco uaktualniany jest skład Komisji (o nowych Koordynatorów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie), ostatnia zmiana została dokonana Zarządzeniem Prezydenta Miasta Nr 484/2015 z dnia 13 października 2015 roku - powołano nowego członka MKRPA do Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego omówiono zalecenia pokontrolne przekazane przez Wydział Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach po kompleksowej kontroli dotyczącej oceny funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Katowice za rok 2014.
- Na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiciel prokuratury omówił zmiany w Kodeksie Postępowania Karnego obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 roku dotyczące środków zapobiegawczych oraz tego kiedy zachodzi potrzeba ich zastosowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Przygotowano i zapoznano członków Zespołu z projektem Uchwały Rady Miasta Katowice w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.
- Przygotowano i zapoznano członków Zespołu z projektem Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016-2020.
- Zaplanowano i zrealizowano działania w związku z Tygodniem Pomocy Ofiarom Przestępstw – odbyło się spotkanie uczestników „Programu Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy Domowej” z prokuratorem.
- W dniach 8-9 października 2015 roku miała miejsce wizyta studyjna Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z Warszawy dzielnica Wola, której celem była wymiana doświadczeń pomiędzy Zespołami.
- Szczegółowe dane dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty” i pracy Grup Roboczych ujęto w priorytecie 3.

Zadanie 5: Wypracowywanie zasad postępowania dotyczących współpracy służb i instytucji w zakresie działań interwencyjnych, szczególnie nakierowanych na ochronę dziecka krzywdzonego.

W dniu 11 marca 2015 roku w siedzibie Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS w Katowicach odbyło się spotkanie Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z przedstawicielami Komendy Miejskiej Policji w Katowicach, na którym ustalono, że uruchomienie procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawiciela Policji pociąga za sobą prowadzenie czynności sprawdzających przez Wydział Kryminalny Policji. Z ustaleniami zapoznano członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Koordynatorów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Priorytet 2 Pomoc rodzinie z problemem przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Udostępnienie poradnictwa specjalistycznego, usług w formie interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznej członkom rodzin z problemem przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udziela pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy - ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana jest do osób doznających przemocy (ofiary przemocy), osób stosujących przemoc (sprawców przemocy) i świadków przemocy. Z rodzinami prowadzona jest systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmuje ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku.

W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy Ośrodek zapewnia schronienie dla osób, które ze względu na dramatyczną sytuację nie mogą przebywać w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Łączna liczba klientów objętych pomocą	961
w tym:	
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	229
Sprawcy przemocy	121
Dzieci	35
Inne kryzysy w tym:	576
Konsultacje rodzinne/ grupowe (ilość spotkań)	59
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	84

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS za 2015 r.

- Udzielono **794** porady specjalistyczne oraz **1 820** konsultacji indywidualnych.

- Zorganizowano **59** spotkań rodzinnych.

Ponadto Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy” realizowane przez Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach. W ramach zadania zrealizowano m.in.: konsultacje prawne oraz indywidualną pracę terapeutyczną.

Zadanie 2: Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Pomocy w zakresie schronienia dla osób doznających przemocy w rodzinie udzielają w mieście dwie placówki pozarządowe tj.

- Stowarzyszenie „Po-MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam”.

W 2015 roku z miejsc schronienia skorzystały **52** osoby, w tym **28** dzieci i **24** kobiety. W ramach pomocy osoby te korzystały również ze wsparcia psychologicznego i poradnictwa w w/w placówkach.

- Na terenie Stowarzyszenia „Po-MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej udzielono **111** porad psychologicznych.
- Na terenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” udzielono **180** porad psychologicznych.

Zadanie 3: Zabezpieczenie potrzeb socjalnych rodziny z problemem przemocy.

Pracownicy socjalni Terenowych Punktów Pomocy Społecznej objęli pomocą socjalną **521** rodzin z problemem przemocy. Pomoc i praca socjalna z rodziną realizowana była z wykorzystaniem interdyscyplinarnej procedury „Niebieskie Karty”, w ramach grupy roboczej, tj. we współpracy z dzielnicowymi, pedagogami, kuratorami i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 4: Zwiększenie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego członkom rodzin.

Realizacja zadania:

- W ramach bezpłatnego poradnictwa prawnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej udzielono **462** porady prawne.
- Stowarzyszenie „Po-MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej udzieliło **461** bezpłatnych porad prawnych.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” udzielił **142** bezpłatne porady prawne.
- W ramach współpracy ze Śląską Fundacją Błękitny Krzyż z Bielska Białej kierowano również osoby do placówki dla ofiar przestępstw w związku z poradnictwem prawnym.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach podpisał porozumienie o współpracy z Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, z siedzibą w Dzięgielowie o realizowaniu zadań z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem z terenu gminy Katowice (pomoc psychologiczna, prawna i socjalna).
- Rozpowszechniano informację o bezpłatnych poradach prawnych na terenie miasta Katowice poprzez rozprowadzanie ulotek informacyjnych i informację na stronie internetowej.

Zadanie 5: Uruchamianie specjalistycznych programów adresowanych do ofiar przemocy nakierowanych na łagodzenie odroczonej szkody wynikających z doznawania przemocy.

Realizacja zadania:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opracował i realizuje „Program Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy Domowej”. Program ten obejmuje zajęcia grupowe o charakterze edukacyjnym i wsparcia psychologicznego. W ramach programu organizuje się spotkania z prawnikiem, policjantem i księdzem, zgodnie z tematyką spotkań. Zrealizowano **46** spotkań. Z programu skorzystały **22** osoby, kobiety doznające przemocy w rodzinie.
- Celem zajęć jest uzyskanie wsparcia i wiedzy o możliwościach ochrony i rozwiązywania problemu przemocy w aspekcie prawnym, psychologicznym i socjalnym.

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” prowadził grupę psychoedukacyjną dla ofiar przemocy domowej. Zrealizowano 33 spotkania. Z programu skorzystało 13 osób, doznających przemocy domowej.

Zadanie 6: Udzielanie specjalistycznej pomocy dzieciom będącym ofiarami przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Specjalistyczną formą pomocy objęto w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 35 dzieci, w tym pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Praca z dzieckiem realizowana była w połączeniu z pracą z opiekunem, który nie jest agresorem oraz działaniami interwencyjnymi.
- Z miejsc schronienia skorzystało 28 dzieci, które objęte były stałym wsparciem psychologicznym połączonym z pracą z opiekunem. Praca ta realizowana była w miejscach schronienia.

Zadanie 7: Realizacja programów edukacyjno-korekcyjnych i pomocy psychologicznej adresowanych do sprawców przemocy domowej.

Realizacja zadania:

- Od czterech lat Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje „Program edukacyjno-korekcyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc”.
- W 2015 roku w programie edukacyjno-korekcyjnym dla osób stosujących przemoc wzięło udział łącznie 9 osób, z czego całą edycję ukończyło 6 osób.
- Osoby, które nie zakwalifikowały się do programu objęto pomocą w formule indywidualnej.

Zadanie 8: Prowadzenie oddziaływań motywujących z osobami stosującymi przemoc oraz z osobami z problemem alkoholowym będącymi sprawcami przemocy i zaniedbań wobec członków rodziny.

Realizacja zadania:

- Oddziaływania interwencyjno-motywuujące wobec osób stosujących przemoc realizowane są we współpracy z policją (w ramach procedury „Niebieskie Karty”), kuratorami dla dorosłych i pracownikami socjalnymi. Wypracowano zasady kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym w oparciu o kontakt. W 2015 roku ponownie omawiano zasady kierowania na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rozdano ulotki dotyczące programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie oraz rozprowadzono drogą mailową do wykorzystania w działaniach motywujących osoby stosujące przemoc do udziału w spotkaniach grupy.
- W 2015 roku dzielnicowi w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowali 242 osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie, prokuratura skierowała 15 osób podejrzanych o stosowanie przemocy, pracownicy socjalni skierowali 8 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie. Kuratorzy sądowi nikogo nie skierowali.
- W programie edukacyjno-korekcyjnym wzięło udział 9 osób, oddziaływaniami indywidualnymi w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objęto 121 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Zadanie 9: Udzielanie informacji o możliwościach działań w sytuacji przemocy i miejscach pomocy.

Realizacja zadania:

- Upowszechniono informację o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, interwencyjnej poprzez to, że na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej znajduje się informacja o Zespole Interdyscyplinarnym, zasadach kierowania spraw do Zespołu, miejscach pomocy dla mieszkańców miasta.
- Na bieżąco upowszechniane są mieszkańcom miasta zgłaszającym się do różnych instytucji ulotki informacyjne o specyfice zjawiska przemocy w aspekcie psychologicznym, socjalnym i prawnym i możliwościach uzyskania pomocy, w tym schronienia.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opracował cztery ulotki informacyjno-edukacyjne dotyczące problemu przemocy w rodzinie i form udzielanej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.
- Stowarzyszenie „Po-MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej opracowało jedną ulotkę informacyjno-edukacyjnej z zakresu udzielania pomocy w sytuacji przemocy domowej.

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” opracował jedną ulotkę informacyjno-edukacyjną z zakresu udzielania pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie.
- W ramach spotkań konsultacyjnych z Koordynatorami ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzonymi na terenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zapoznano uczestników z *Informatorem dla profesjonalistów – wybrane interpretacje przepisów prawa z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie* wydanym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz z zaleceniami z zakresu *Funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i tworzenia Grup Roboczych* wydanym przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach.

Priorytet 3 Ochrona ofiar przemocy domowej

Zadanie 1: Realizacja działań interwencyjnych w ramach procedury „Niebieskie Karty” dla policji, pomocy społecznej, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służby zdrowia oraz ich koordynacja.

Działania interwencyjne nakierowane na ochronę ofiar przemocy realizowane są zgodnie z obowiązującymi przepisami w oparciu o interwencyjną procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura realizowana jest przez pięć podmiotów zobowiązanych przepisami znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010 r. i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” tj. przez:

- pomoc społeczną,
- policję,
- oświatę,
- ochronę zdrowia,
- Miejską Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Realizacja procedury „Niebieska Karta” we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym		
1.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw uruchomionych w 2015 roku	378
2.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw łącznie prowadzonych w 2015 roku	910
1.	Procedura „Niebieskie Karty” Policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	261
2.	Procedura „Niebieskie Karty” pomocy społecznej – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	80
3.	Wnioski o zwołanie Grup Roboczych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny	378
4	Procedura „Niebieskie Karty” Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	10
5	Procedura „Niebieskie Karty” Oświaty – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	21
6	Procedura „Niebieskie Karty” Ochrony Zdrowia – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	6
7	Liczba spotkań Grup Roboczych	2 183
8	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	504

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2015 r.

Zadanie 2: Planowanie działań postinterwencyjnych i pomocy w ramach pracy interdyscyplinarnej Grup Roboczych.

Realizacja zadania:

- Na terenie miasta działa **10** stałych Grup Roboczych. Koordynatorzy grup odpowiedzialni są za organizowanie spotkań Grup Roboczych. W roku sprawozdawczym zorganizowano **2 183** spotkania Grup Roboczych, których zadaniem jest planowanie działań postinterwencyjnych, monitoring sytuacji w rodzinie pod kątem bezpieczeństwa, organizowanie pomocy rodzinie z problemem przemocy.

Zadanie 3: Doskonalenie działań w ramach interwencji związanych z odebraniem dziecka, ochrona dziecka w działaniach interwencyjnych.

Realizacja zadania:

- W 2015 roku Policja przeprowadziła **2017** interwencji domowych, w których wobec **224** osób zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W **260** przypadkach stwierdzono potrzebę wszczęcia postępowania z art. 207 kk. W trakcie przeprowadzonych interwencji związanych z realizacją procedury „Niebieskie Karty” stwierdzono, że w przypadku **133** osób zaszła konieczność doprowadzenia do Izby Wyrzęźwień, a **14** do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych. Liczba osób stosujących przemoc zatrzymanych przez policję wyniosła w 2015 roku **90** osób.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął **205** interwencji prawnych związanych z występowaniem problemu przemocy w rodzinie. Działania te obejmowały powiadomienia organów ścigania o podejrzeniu przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie oraz wnioski do Sądu w związku z ochroną dziecka krzywdzonego. Działania te podejmowane były w sytuacji doznawania przez dziecko przemocy, jak również w sytuacji, gdy jest ono świadkiem przemocy.
- Pracownicy socjalni podjęli **471** interwencji w środowisku w związku z przemocą w rodzinie. W **20** przypadkach podjęto decyzję o wyjęciu dziecka z rodziny (liczba dzieci – **30**).

Zadanie 4: Przygotowywanie ofiar przemocy domowej do uczestniczenia w procedurach prawnych, ochrona dziecka jako świadka w procesie karnym.

Realizacja zadania:

- Pomocą w zakresie przygotowania do działań prawnych objęto klientów Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS.
- Działania prawne związane z przestępstwami przeciwko rodzinie oraz ich skuteczność na poziomie organów ścigania (prokuratury) przedstawia poniższa tabela:

Kategoria Spraw	Prokuratura Katowice Północ	Prokuratura Katowice Zachód	Prokuratura Katowice Południe	Prokuratura Katowice Wschód	Razem
1. Liczba postępowań w związku z przemocą w rodzinie	87	173	101	166	527
2. Liczba oskarżonych	11	26	14	38	89
3. Liczba spraw umorzonych	41	74	35	50	200
4. Liczba odmów wszczęcia postępowań	23	42	29	61	155
5. Środek zapobiegawczy – zakaz kontaktowania	10	4	5	13	32
6. Środek zapobiegawczy – nakaz opuszczenia lokalu	5	10	5	18	38
7. Środek zapobiegawczy – tymczasowy areszt	2	0	1	0	3

Źródło : dane z Prokuratury Katowice – Wschód, Zachód, Północ, Południe

Zadanie 5: Udzielanie porad prawnych ofiarom przestępstw przeciwko rodzinie.

Zadanie opisano w priorytecie 2.

Zadanie 6: Podejmowanie rozmów interwencyjnych i motywujących wobec sprawców przemocy domowej, kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.

Zadanie opisano w priorytecie 2.

Ponadto w ramach działań Grup Roboczych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej podejmowane były rozmowy interwencyjne i motywujące wobec sprawców przemocy domowej – realizacja spotkań w ramach karty D procedury „Niebieskie Karty”. Na spotkania Grup Roboczych zgłosiło się **141** osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Priorytet 4 Podnoszenie świadomości społecznej i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Upowszechnianie ulotek, materiałów informacyjnych, edukacyjnych o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach.

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice realizował działania edukacyjno-profilaktyczne w szczególności poprzez opracowanie materiałów informacyjnych o miejscach pomocy dla osób, w których rodzinach występuje problem uzależnień oraz przemocy. **15 000** sztuk broszur przekazanych zostało do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Biura Obsługi Mieszkańców Urzędu Miasta Katowice, Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, przychodni lekarskich oraz do współpracujących z Wydziałem organizacji pozarządowych i parafii.

Ponadto w roku 2015 Miasto Katowice włączyło się w kampanię „Reaguj na Przemoc” zorganizowaną przez Krakowską Akademię Profilaktyki. W ramach kampanii Miasto Katowice zakupiło oraz rozdysponowało ulotki oraz plakaty skierowane do ofiar, świadków oraz sprawców przemocy. Łącznie rozdysponowano **2 660** sztuk materiałów profilaktycznych przekazując je do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Biura Obsługi Mieszkańców Urzędu Miasta Katowice, Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej oraz do współpracujących z Wydziałem organizacji pozarządowych i parafii.

Na tablicach ogłoszeń, zawieszanych zwyczajowo w korytarzach szkół, eksponowane były ulotki informacyjne dotyczące oferty Specjalistycznej Poradni Rodzinnej, Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Katowicach oraz rejonowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych właściwych dla obwodu, w którym znajduje się szkoła tj.: Poradni Nr 1, Nr 2, Nr 3, i Nr 5, a także Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach. Na tablicach tych obok numeru telefonu straży pożarnej i pogotowia ratunkowego zamieszcza się również numer telefonu zaufania.

Zadanie 2: Realizacja programów profilaktycznych, oddziaływań prewencyjnych adresowanych do osób dorosłych, rodziców oraz dzieci i młodzieży szkolnej.

Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM w Katowicach, przy ulicy Korczaka 27, prowadziło miejski telefon zaufania, punkt informacyjno-konsultacyjny oraz poradnictwo z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców miasta Katowice. W ramach zadania udzielono: **151** porad psychologicznych, **144** porady prawne, **587** konsultacji terapeutycznych, przeprowadzono **4 229** rozmów w trakcie dyżurów telefonu zaufania.

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Katowicach realizowała w 2015 roku zadanie: „Ograniczenie ryzyka przemocy w rodzinie” w ramach którego w budynku przy Dudy Gracza 6 prowadzony był punkt konsultacyjny „Przeciw przemocy”. W ramach projektu osoby doznające przemocy skorzystały z porad psychologa i prawnika, prowadzone były sesje indywidualne oraz grupowe. W 2015 roku z punktu konsultacyjnego skorzystało **109** osób.

Na terenie miasta Katowice programy profilaktyczne o charakterze prewencyjnym w odniesieniu do przemocy w rodzinie realizowane są przez szkoły i placówki oświatowe. W szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych realizuje się szkolne programy profilaktyczne, których celem jest m.in. zapobieganie zachowaniom negatywnym i kształtowanie kulturalnego zachowania. Treści zawarte w w/w programach realizowane są na terenie szkół podczas lekcji wychowawczych i zajęć pozalekcyjnych oraz w czasie szkolnych wyjść i wycieczek. Ponadto szkoły realizują programy profilaktyczne proponowane przez różnorodne organizacje i instytucje:

- „Z bajką bezpieczniej” - uczestniczyło **1 495** uczniów,
- „Bezpieczne dziecko – przyjaciel Sznupka”/„Bezpieczny Gimnazjalista” - uczestniczyło **12 874** uczniów szkół podstawowych, **4 686** uczniów szkół gimnazjalnych, **1 028** uczniów zespołów szkół specjalnych,
- „Bezpieczna młodzież” - uczestniczyło **8 936** uczniów,
- „Florek w małej strażnicy” – program przygotowany dla uczniów klas II szkoły podstawowej, w programie uczestniczą uczniowie wszystkich szkół podstawowych prowadzonych przez miasto Katowice,
- „Bezpieczny maluch” – uczestniczyły **3** przedszkola tj. Miejskie Przedszkole nr 60, Miejskie Przedszkole nr 65, Miejskie Przedszkole nr 66.

Ponadto 39 katowickich szkół publicznych oraz niepublicznych uczestniczy w programie „Szkoła bez przemocy”. 9 szkół bierze udział w programie od 6 lat (Szkoła Podstawowa nr 9 im. J. Brzechwy, Szkoła Podstawowa nr 22 im. J. Słowackiego, Szkoła Podstawowa nr 12, Szkoła Podstawowa nr 20, Gimnazjum nr 5 im. P. Stellera, Gimnazjum nr 11, Zespół Szkół Handlowych im. B. Prusa, Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych nr 6, Zespół Szkół zawodowych Specjalnych. Placówką, która w szczególności uczestniczy w rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem społecznym jest Specjalistyczna Poradnia Rodzinna. Do zadań Poradni należy m.in. zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, zapobieganie przemocy w rodzinie, wyrównywanie szans życiowych u dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny, udzielanie pomocy rodzinie w dostosowaniu metod wychowawczych i edukacyjnych do możliwości i indywidualnych potrzeb psychofizycznych dziecka, terapia rodzin, terapia indywidualna zaburzeń emocjonalnych; zaburzeń zachowania, zaburzeń odżywiania dzieci i młodzieży, terapia indywidualna dla opiekunów i wychowawców oraz osób zaangażowanych na rzecz dziecka i rodziny, terapia ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Poradnia realizuje zadania przez: działalność profilaktyczną, działalność terapeutyczną, poradnictwo, konsultacje, prowadzenie mediacji, interwencję kryzysową, diagnozowanie, opiniowanie, prowadzenie grup wsparcia oraz działalność informacyjno – szkoleniową.

Najczęściej zgłaszane w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej formy przemocy obejmują:

- przemoc w rodzinie – często przyczyną zgłoszenia do poradni jest złe zachowanie dziecka,
- przemoc płynąca z sytuacji rozwodowych – konflikty rodziców, które skutkują jako konflikt lojalności dzieci wobec rodziców, odrzucenie przez rodziców, osłabienie więzi rodzinnych, wyalienowanie się dziecka,
- agresja dzieci i przemoc wobec rówieśników w szkole,
- przemoc jednego rodzica wobec drugiego zarówno psychiczna jak i fizyczna- najczęściej ofiarami są kobiety,
- przemoc seksualna rodziców lub innych członków rodziny wobec dzieci,
- przemoc wynikająca z zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, której skutkiem jest autoagresja/zaburzenia jedzenia, okaleczanie się, próby samobójcze/ zaburzenia emocjonalne, zaburzeniami zachowania,
- agresja i przemoc nauczycieli, wychowawców i opiekunów wobec dzieci.

Z inicjatywy Specjalistycznej Poradni Rodzinnej na terenie Poradni odbywają się comiesięczne superwizje dla pedagogów i psychologów z katowickich szkół podstawowych i gimnazjów. Celem tych spotkań jest wymiana doświadczeń oraz wielospecjalistyczna i fachowa pomoc uczniom.

Zadanie 3: Organizowanie kampanii edukacyjnych, konferencji upowszechniających wiedzę dotyczącą problematyki przemocy w rodzinie adresowanych do mieszkańców miasta oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych.

W 2015 roku nie realizowano działań w tym zakresie.

Zadanie 4. Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania informacji i wiedzy dotyczącej przemocy domowej i wynikających z niej problemów wtórnych oraz sposobów postępowania i formach przemocy

Realizacja zadania:

- W styczniu 2015 roku przedstawiciel Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS wziął udział w audycji radiowej nt. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- W maju 2015 roku przedstawiciel Ośrodka Interwencji kryzysowej MOPS uczestniczył w audycji radiowej w Radiu EM w Katowicach poświęconej tematyce przeciwdziałania przemocy;
- W czerwcu 2015 roku zorganizowano dla 90 osób projekcję filmu w klubie „Prokultura” w Katowicach: „Nikczemny handlarz dusz” dotyczącego problematyki handlu ludźmi i współczesnych form niewolnictwa. Projekcja poprzedzona była krótką prelekcją siostry Anny Bałchan. Do obejrzenia filmu zostali zaproszeni członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni, policjanci;
- W grudniu 2015 roku ukazała się publikacja nt. Przemocy ekonomicznej wobec kobiet, wydana przez Instytut Łukasiewicza dla Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy-Warszawa-Kraków. W publikacji jest zamieszczony wywiad udzielony przez Kierownika Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS prezentujący doświadczenia Ośrodka w pracy z kobietami doświadczającymi przemocy o charakterze ekonomicznym.

Priorytet 5 Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy

Zadanie 1: Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli służb, instytucji i organizacji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez miasto Katowice nie organizują szkoleń dla instytucji i organizacji, organizują jednak szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców/prawnych opiekunów dzieci i młodzieży poświęcone przeciwdziałaniu przemocy i agresji. Wszystkie szkolenia organizowane z inicjatywy Wydziału Edukacji kierowane są do dyrektorów i pracowników szkół i placówek, których organem prowadzącym jest miasto Katowice.

Na terenie szkół odbywają się szkolenia Rad Pedagogicznych, zaś tematyka tych szkoleń uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród tych szkoleń znajdowały się również takie, które poruszały tematykę przemocy w rodzinie i szkole oraz dotyczące rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp. Ponadto dyrektor ma możliwość dofinansowania szkoleń i kursów kwalifikacyjnych nauczycielom, którzy pragną podnieść swoje kwalifikacje i umiejętności o zagadnienia przydatne do prawidłowego funkcjonowania placówki.

Nauczycielom i wychowawcom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Specjalistyczna Poradnia Rodzinna.

Zadanie 2. Opracowywanie materiałów szkoleniowych adresowanych do różnych grup zawodowych.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej MOPS w Katowicach w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeprowadził następujące szkolenia:

- Szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych i wychowawców świetlic nt. „Procedura „Niebieskie Karty”, w których udział wzięło **19** osób.
- Szkolenie dla pracowników socjalnych nt. „Przemoc w rodzinie”, w których udział wzięło **13** osób.
- Szkolenie dla pracowników socjalnych nt. „Przemoc – specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy – szkolenie zaawansowane”, w którym udział wzięło **7** osób.
- Szkolenie dla wychowawców Świetlic Środowiskowych nt. „Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań dzieci”, w których udział wzięło **8** osób.
- W dniu 15 grudnia 2015 roku odbyło się szkolenie nt. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – aspekty prawne” dla Koordynatorów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Kierowników Punktów Terenowych 1-10 i pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w którym wzięło udział **26** osób.

Zadanie 3: Realizacja zajęć edukacyjnych i warsztatowych, programów stażowych dla studentów w ramach praktyk studenckich.

Studenci mają możliwość odbycia praktyk studenckich w katowickich szkołach, gdzie mogą realizować program praktyk ustalony przez uczelnię, na której studiują. W każdym przypadku odbywa się to za zgodą dyrektora szkoły i pod opieką nauczyciela-specjalisty, zatrudnionego w danej szkole. W trakcie odbywania praktyki studenci mają możliwość zapoznania się z pracą psychologa i pedagoga szkolnego oraz praktycznego rozwiązywania problemów wychowawczych związanych z agresją i używaniem przemocy przez uczniów, a także problemów opiekuńczych, dotyczących psychologicznej i prawnej ochrony dzieci, doświadczających przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji zajęć edukacyjnych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej we współpracy z Uczelniami Wyższymi umożliwiono odbycie indywidualnych praktyk studenckich **10** osobom. Ponadto przeprowadzono także **2** wizyty studyjne dla słuchaczy Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Korczaka w Katowicach o specjalizacji zarządzanie pracą socjalną, których celem była prezentacja rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie na przykładzie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Katowicach.

Zadanie 4: Rozwijanie wolontariatu i szkolenie wolontariuszy w zakresie problemów i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ze specyfiką pracy w obszarze przeciwdziałania pomocy w rodzinie zapoznało się 5 wolontariuszy zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Łącznie przepracowali **241,5** godzin.